

Hjälp till att rädda livet i sanden

På sandiga marker finns ett myller av blommor, svampar, bin och fjärilar. Dessvärre är livet i sanden hotat – men än finns det hopp! Den här foldern handlar om hur vi kan hjälpas åt att bevara sandens mångfald.

Livet i sanden

I öppna, varma sandmarker finns en mångfald av bin, skalbaggar och fjärilar. De trivs i värmen och sanden är lätt att bygga bo i. Det finns också gott om nektar- och pollenrika blommor. På platser där sanden innehåller kalk växer sällsynta örter, gräs och svampar.

Här ser du några arter som hotas av bristen på öppen sand.

Gul frölöpare
Harpalus flavescens
ill. M. Holmer

Månhornsbagge
Copris lunaris
ill. N. Forshed

Stjälkröksvamp
Tulostoma brumale
ill. N. Johansson

Sandnejlika
Dianthus arenarius
ill. B. Mossberg

Vårsidenbi
Colletes cunicularius
ill. M. Holmer

Backtimjan
Thymus serpyllum
ill. M. Holmer

Hotet mot sandmarken

Förr var det liv och rörelse på sandmarkerna, både vid havet och i inlandet. Det fanns gott om varm, öppen sand där växter kunde gro och insekter gräva bo. Idag används inte sandmiljöerna på samma sätt som förr. Det är brist på öppen, varm sand och sandmarkernas speciella växt- och djurliv är därför hotat.

Alla kan hjälpa till

Alla åtgärder som leder till att bar sand skapas är viktiga, stora som små. Länsstyrelsen gör stora åtgärder i skyddade områden men det du gör i din trädgård eller på dina marker är också värdefullt.

Sand Life

Södra Sveriges sandiga marker har ett myllrande djur- och växtliv med många fascinerande och sällsynta arter. Dessvärre är många av sandmarkernas invånare idag hotade. Deras livsmiljöer håller på att försvinna.

I projekt Sand Life restaureras flera av de mest värdefulla sandmarkerna inom nätverket Natura 2000. Igenväxta miljöer öppnas upp så att de blir mer tillgängliga för såväl allmänheten som för sällsynta växter, svampar och djur. I projektet sprids också information till markägare, brukare och allmänhet. EU:s miljövårdsfond Life+ står för hälften av kostnaderna. Resten av projektet finansieras av projektpartners samt Naturvårdsverket och Stiftelsen Skånska Landskap. Projektet pågår åren 2012–2018 och har en budget på 7,8 miljoner euro.

Läs mer om projektet på:

www.sandlife.se

Vad är Natura 2000?

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda arter och naturtyper. Varje medlemsland ansvarar för skydd och skötsel av sina Natura 2000-områden. Arbetet grundar sig på EU:s Art- och habitatdirektiv samt Fågeldirektiv.

Läs mer på:

www.naturvardsverket.se

Projektpartners:

Länsstyrelserna
Skåne Halland Kalmar

LUNDS
UNIVERSITET

Vattenriket

Projektet stöds också av:

Myllrande liv i sandmarkerna

Alla kan hjälpa sandens växter och djur

SandLife

Alla kan hjälpa till att bevara sandens mångfald!

Du som har en trädgård:

- Plantera **blommande växter** och välj sådana som är rika på pollen och nektar. **Undvik vresros** – den sprider sig snabbt ut i naturen!
- **Anlägg en bibädd**. Lagg upp en hög med sand eller gräv ut ett par kubikmeter jord och ersätt med sand – sen är bibädden klar.

Du som har mark på sandiga jordar:

- **Låt markerna blomma!** Roterar bete och slåtter under säsongen så att det alltid finns hagar och ängar som blommar. Slå marker som inte odlas eller betas (vägrenar, åkerholmar och andra kantzoner) sent på säsongen när blomningen är över.
- **Betesdjur** hindrar markerna från att växa igen. Sambeta gärna med flera djurslag. Tänk på att avmaskningsmedel kan döda småkryp som lever i spillningen!
- **Ta hjälp av elden!** Genom att elda av fjolårsgräs och gammal ljung får nya, späda örter en chans att gro.
- Har du en **husbehovstäkt**, se till att den hålls öppen. Ta ut lite sand då och då så att det alltid finns blottad sand.
- Om du använder **kemiska växtskyddsmedel**: Använd sådana som inte skadar pollinerande insekter. Information om bigiftighet brukar finnas i preparatets bruksanvisning.
- **Hindra igenväxningen**, men var rädd om videbuskar och sälj liksom blommande träd och buskar när du röjer i dina marker.

Övriga marker

Vägkanter, gamla markvägar och motorkrossbanor är viktiga refuger för sandlevande arter. För att bibehålla bar sand i dessa miljöer behöver även dessa marker användas och skötas!

Sandiga övningsområden är hem för en mångfald djur och växter.

Undvik vresros! Den sprider sig snabbt ut i naturen där den bildar mörka, täta bestånd som tränger undan inhemska växter och djur.

Ta hjälp av elden! Bränning är en enkel och viktig skötselmetod som kan användas såväl i stort som i smått.

Hindra marken från att växa igen! Tar du upp träd och buskar med rötterna så får vi samtidigt fina sandblottor.

Låt markerna blomma! Blommorna har ett värde i sig, och deras nektar är också viktig mat för bin, humlor, fjärilar och andra insekter.

Var inte rädd för bar sand! Den är livsnödvändig för många djur och växter!

Betesdjuren behövs! Men tänk på att avmaskningsmedel kan döda!

Vill du ha fler tips?

Kontakta Sand Life, Länsstyrelsen Skåne, om du vill ha mer tips om skötselmetoder.